

Demokratický právní stát

*Průvodce workshopem
pro střední školy a vyšší třídy základních škol*

 Street Law

Předmluva

Milé vyučující, milí vyučující,

Žijeme v turbulentní době, naše společnost se musí neustále vyrovnávat s novými a novými výzvami. Stále znovu zjišťujeme, že abychom mohli spokojeně ve společnosti žít, musí nám být zaručena základní práva, která rovněž musí být dodržována. Z potřeby mluvit o demokratickém právním státu vznikla tato metodika pro vyučující základních a středních škol.

V metodice naleznete čtyři plány hodin, které lze použít dohromady, vznikne tak zhruba pětihodinový workshop. Lze je ale také použít samostatně. Plány hodin se postupně věnují prezidentským volbám, teoretickému ukotvení demokratického právního státu, vytváření třídního zákona a v neposlední řadě si studenti vyzkouší soud ve třech na téma svobody slova. Všechny plány mají podobu „print and teach“, tedy stačí si je vytisknout, pročíst a můžete jít hned učit dle našich instrukcí. Veškeré podklady pro promítání ve výuce naleznete tady: bit.ly/Podklady-pro-vyucujici. Pokud je to na Vaší škole možné, doporučujeme učit ve dvou, podle našich plánů však hravě zvládnete učit i samostatně. Cílem workshopu je seznámit studenty se základními principy dělby moci v České republice a provést studenty k pochopení, proč je demokratický právní stát důležitou součástí našich životů.

Budeme rády, když Vás naše plány hodin provedou výukou o demokracii a právu.

Děkujeme všem, kteří nás podporovali a bez kterých by tato metodika nemohla vzniknout. Zvláštní poděkování patří Dominice Otrošinové, která nám poskytla cenné rady a připomínky k plánům hodin.

Za podporu děkujeme i Centru občanského vzdělávání, v rámci jehož projektu metodika vznikla.

S přáním radosti z učení za celý projektový tým

Zuzana Vanýsková

Zkušenosti s výukou

Milé vyučující, milí vyučující,

tento workshop jsme v našem týmu vyzkoušeli desetkrát na nejrůznějších základních školách ve všech ročnících druhého stupně. Zpětná vazba na náš kurz byla velmi pozitivní jak ze strany dětí, tak ze strany vyučujících. Děti zejména oceňují interaktivitu výuky, při níž v podstatě celý aktivně sami vymýšlí řešení problémů a podílí se na programu a zároveň se spolužáky pracují ve skupinách.

Vyučující, kteří zhlédli naši výuku, oceňovali přípravu programu, který je v této podobě nachystán k použití a přímé výuce i pro Vás. Stačí tedy do rukou vzít tuto metodiku a využít ji ve školních hodinách, ať už jako celodenní workshop nebo části této metodiky jako zpestření výuky občanské výchovy nebo základů společenských věd. Velkou část aktivit je vhodné vyučovat v tandemu, nicméně i sami to zajisté zvládnete.

U první aktivity volby jsou žáci velmi nadšení, baví je, jsou akční a velmi často hodnotí tuto aktivitu jako nejlepší z celého programu. Tato aktivita je nejinteraktivnější ze všech, proto je vhodné ji zařadit jako první, dokud mají všichni dost síly. V rámci aktivity si žakovští prezidentští kandidáti mají vymyslet vlastní téma volebního programu, což jim občas dělá problém a je potřeba jim trochu pomoci. Nicméně žákyně a žáci velmi často překvapí svou invencí, když vymyslí nečekané téma nebo odpověď na položenou otázku. V debatě někdy žákyně a žáci nevyčerpají celý čas (jednu minutu), nicméně máme za to, že to nevadí, neboť je vhodné trénovat si dovednost hovořit na základě položené otázky o zadaném tématu.

V bloku o demokracii mohou být některé pojmy pro žákyně a žáky druhého stupně základních škol složitější na pochopení, nicméně z naší zkušenosti děti často k pojům něco zajímavého vymyslí. V tom bloku se lze také více zaměřit na lidská práva, lze se zeptat, jaká lidská práva znají a proč jsou důležitá.

Tvorba třídního zákona studentky a studenty vždy baví, nicméně je třeba se v tomto případě nepatrně odchýlit od reálného legislativního procesu. Je totiž velmi časté, že pouze jeden či dva články vzbudí ve třídě větší emoce, tudíž jsou pozměňovací návrhy měněny pouze ty. V takovém okamžiku je pak třeba nechat žákyně či žáky hlasovat o všech pozměňovacích návrzích najednou - tzn. každý může hlasovat pouze pro jednu možnost a vyhraje návrh s nejvyšším počtem hlasů.

Aktivita soud ve třech se dětem velmi líbí, je však nutné ji správně a srozumitelně na začátku vysvětlit tak, aby byla pro všechny pochopitelná. Ve skupinách rozdělených dle jednotlivých rolí si žákyně a žáci píší poznámky na vlastní papír, každý musí mít nějaké poznámky. V případě mladších dětí (či v případě tišších tříd) je možné role žáků a žákyň dvojnásobit, tzn. v jedné skupině budou dva soudci, dva žalobci a dva žalovaní.

Závěrem bychom Vám chtěli popřát, aby se Vám dle metodiky dobře učilo a byli jste s průběhem aktivit spokojeni.

Lektorský tým

Cíle

- Studenti znají základní pravidla procesu prezidentských voleb v České republice.
- Studenti se zamyslí nad rolí prezidenta a nad vlastnostmi, které by měl mít ideální kandidát.
- Studenti dokážou vysvětlit prvky volebního práva v demokratické společnosti (principy všeobecného, tajného, rovného volebního práva).
- Studenti chápou, že demokratické volby jsou jedním ze základních prvků demokratického právního řádu.
- Studenti si dokáží pod abstraktní formulací „demokratický právní stát“ představit jednotlivé implikace, které se promítají i do jejich každodenního života.
- Studenti si uvědomují důležitost státu, který je právní, demokratický a liberální.
- Studenti si vyzkouší fungování legislativního procesu.
- Studenti se naučí hledat kompromis.
- Studenti si zkusí debatovat na základě předem daných pravidel.
- Studenti pochopí principy a důležitost legislativní moci v demokratickém právním státě.
- Studenti si vyzkouší přípravu a hledání argumentů.
- Studenti si vyzkouší prezentovat své argumenty.
- Studenti porozumí problematice kolize lidských práv.
- Studenti si budou vědomi, že lidská práva mají své hranice.
- Studenti získají základní povědomí o soudním řízení.

Harmonogram
/ 280 min
(bez přestávek)

01. Úvod / 15 min (str. 6)
02. Prezidentské volby / 110 min (str. 8)
03. O demokracii / 30 min (str. 18)
04. Pravidla / 50 min (str. 24)
05. Soud / 60 min (str. 28)
06. Závěr / 15 min (str. 34)

Pomůcky

- Prezenční listina
- Flipchartové papíry + fixy na flipchart
- Vytisknuté přílohy
- Nůžky
- Počítač + projektor
- Tabule + fixy/křídly
- Prezentace v Prezi
(bit.ly/Demokraticky-pravni-stat)
- Třídní zákon k promítnutí
(bit.ly/Vzorovy-tridni-zakon)
- Fotka z Instagramu k promítnutí
(bit.ly/Soud-ve-trech-fotka)

Přílohy

- Popis rolí (str. 36–43)
- Přihláška kandidáta (str. 44)
- Volební lístky (str. 45)
- Lístek s tématy a otázkami voleb (str. 46)
- Tabulka pro počítání hlasů (str. 47)
- Lístek “15 sekund” (str. 48)
- Lístičky s pojmy na brainstorming ve dvojicích (str. 49)
- Vzorový třídní zákon (str. 50)
- Formuláře k podání pozměňovacího návrhu (str. 51)
- Soud ve třech - zadání pro studenty (str. 52)
- Vybraná ustanovení z Listiny základních práv a svobod (str. 53)

- Elektronické přílohy (bit.ly/Podklady-pro-vyucujici):
  - Prezentace v Prezi
(bit.ly/Demokraticky-pravni-stat)
  - Třídní zákon k promítnutí
(bit.ly/Vzorovy-tridni-zakon)
  - Fotka z Instagramu k promítnutí
(bit.ly/Soud-ve-trech-fotka)

Prostor pro vlastní poznámky:

01. Úvod

V úvodním bloku se lektor představí studentům a seznámí je s průběhem výuky. Zeptá se studentů, jak probíraná témata vnímají a co o nich zhruba vědí. Lektor se mimo jiné pokusí studenty namotivovat ohledně tématu a probudit v nich zájem dozvědět se více.

Zpracovala: Anna Lukešová

Cíle

- Studenti se seznámí s tím, co nás dnes čeká.
- Studenti se zamyslí, co si sami představují pod tématem demokratický právní stát.
- Ve studentech lektor probudí zájem dozvědět se o tématu více.

Harmonogram / 15 minut

1. Úvod / 15 min

Pomůcky

- Prezenční listina

Plán bloku

1. Úvod / 10-15 min

- a. Lektor se studentům představí.

Prostor pro poznámky o lektorovi:

- b. Než lektor studentům prozradí samotný obsah dnešní výuky, položí studentům otázky:

- *Co si představujete pod tématem demokratický právní stát?*
- *Jaký by byl stát, kdyby byl jen demokratický, ale ne právní a naopak?*

- c. Lektor pokračuje: *„Nevíte? Nevadí! Dnes se tomu budeme věnovat a zjistíte na konci dne, že se jedná o jednoduché pojmy.“*

- d. Poté studenty lektor konkrétně seznámí s tím, co je čeká:

1. Úvod (*právě probíhá*)
2. Prezidentské volby
3. Krátký výklad o tom, co znamená demokratický právní stát
4. Vytváření třídního zákona - seznámení se s legislativní mocí
5. Soud ve třech
6. Závěr

Lektor také zmíní, že přestávky budou mít v odlišné časy, než jak jsou běžně zvyklí.

- e. Lektor se pokusí studenty namotivovat, že je důležité se o daném tématu bavit.
„Na světě existují státy, ve kterých systém není demokratický ani právní. Nejde tedy o samozřejmost, jako to může být bráno v současnosti u nás. Během tohoto workshopu se společně podíváme na to, co to znamená demokratický právní stát.“
- f. Následně se lektor se studenty přesune k dalšímu bloku výuky.

02. Prezidentské volby

V následujícím programu si studenti prožijí prezidentské volby. V rámci tzv. „role-play“ každý student hraje určitou roli (kandidát na prezidenta, poradce prezidenta, moderátor televizní debaty, člen volební komise nebo občan-volič). Kandidáti na prezidenta si se svým týmem připravují volební kampaň, definují své postoje k aktuálním společenským otázkám, snaží se přesvědčit ostatní studenty (zejména v roli občanů-voličů) o tom, proč by měli volit zrovna je. Volební komise organizuje samotné volby, moderátor moderuje krátkou debatu mezi kandidáty.

Občané-voliči se v rámci přípravy zamýšlejí nad tím, jakou má mít prezident roli, jaký má být a podle čeho se budou v dnešní volbě rozhodovat.

Po samotných volbách proběhne reflexe, díky které si studenti ukotví nabyté znalosti z právě prožitého procesu voleb. Budou probrána konkrétní pravidla prezidentských voleb (např. potřeba podpisů pro kandidaturu, průběh voleb, role volební komise, regulace volebních kampaní). Ve zbytku hodiny se studenti seznámí s prvky voleb v demokratickém právním státě (že jde o svobodné volby s rovným, všeobecným a tajným hlasovacím právem).

Zpracovala: Zuzana Ambrozková

Cíle

- Studenti znají základní pravidla procesu prezidentských voleb v České republice.
- Studenti se zamyslí nad rolí prezidenta a nad vlastnostmi, které by měl mít ideální kandidát.
- Studenti dokážou vysvětlit prvky volebního práva v demokratické společnosti (principy všeobecného, tajného, rovného volebního práva).
- Studenti chápou, že demokratické volby jsou jedním ze základních prvků demokratického právního řádu.

Harmonogram / 110 minut

1. Úvod, rozdání rolí / 10 min
2. Příprava / 30 min
3. Volební kampaň / 15 min
4. Televizní debata / 15 min
5. Přestávka / 5 min
6. Volby / 15 min
7. Reflexe a závěr / 20 min

Pomůcky

- Fixy na flipchart
- Flipchartový papír
- Vytisknuté přílohy
  - Popis rolí*
  - Přihláška kandidáta (celkem 4x)*
  - Volební lístky (pro každého studenta)*
  - Lístek s tématy a otázkami voleb (5x)*
  - Tabulka pro počítání hlasů*
  - Lístek "15 sekund"*
- Nůžky (na stříhání volebních lístků)
- Magnety na tabuli / izolepa
- Dvě místnosti

Přílohy

- Popis rolí
- Přihláška kandidáta
- Volební lístky
- Lístek s tématy a otázkami voleb
- Tabulka pro počítání hlasů
- Lístek "15 sekund"

Plán bloku

1. Úvod, rozdání rolí / 10 min

- a. Na začátku lektor vysvětlí, o co půjde: „*Uběhlo to rychle, po pěti letech je tu zase čas na novou volbu našeho prezidenta.*“ Zeptá se studentů: „*Kdo je to prezident?*“ Studenti mohou odpovědět např.: „*představitel státu, hlava státu, jeden z nejvyšších státních činitelů...*“. Lektor naváže na téma celého dnešního workshopu: „*Dneska se budeme bavit o státě, konkrétně o demokratickém právním státě. A kde jinde začít, než u hlavy státu!*“
- b. Lektor vysvětlí, že nyní proběhne volební kampaň a pak i samotné volby, ze kterých vzejde nový prezident. Každý bude mít nějakou roli (někdo specifickou, někdo bude občan), specifické role mají své zadání na kartě, kterou dostanou. Celé to proběhne v několika fázích, kterými je lektor postupně provedou.
- c. Lektor rozdává role:
  - 4 x kandidát na prezidenta (*z toho min. jedna žena-kandidátka*)
  - 2 poradci ke každému kandidátovi, celkem 8 poradců (*list s popisem role sdílají se svým kandidátem na prezidenta*)
  - 3 x člen volební komise
  - 1 x moderátor televizní debaty
  - Ostatní: občané-voliči (*bez specifického zadání*)
- d. Lektor shrne průběh voleb: nyní bude čas na přípravu (specifické role vlastní, ostatní občané-voliči společnou ve druhé třídě), poté bude volební kampaň, během které budou prezidentské týmy shánět podpisy, aby se mohli do voleb vůbec přihlásit, následovat bude televizní debata a pak už samotné volby.

2. Příprava / 30 min

Následuje fáze přípravy:

- a. **Specifické role** mají přípravu popsanou na své kartě. Specifické role se začínají připravovat samostatně, jeden z lektorů svolá všechny studenty se specifickými rolemi a vysvětlí jim základně, co je jejich úkolem. Následně je jim k dispozici, pokud by si nevěděli rady, pomáhá jim organizovat třídu atd.

Prezidentské týmy:

- Prezident a jeho poradci mají za úkol projít si přidělenou roli (věk kandidáta, vzdělání, zaměstnání – popisují jen základní charakter kandidáta, politické zaměření si studenti rozhodují sami v kandidátském týmu).
- Rozmyslet si svůj postoj k daným tématům (2 daná témata + pět konkrétních otázek; dvě z otázek se objeví v televizní debatě).
- Vybrat si třetí vlastní téma, které jim přijde důležité a za které by chtěli „bojovat“.
- Připravit si volební kampaň (viz fáze 3): volební heslo, plakát, který bude v průběhu debaty přilepený na tabuli, „stánek“ na sběr podpisů (volební kampaň bude následovat po přípravě), „placky“ na připnutí na oblečení atd. Kreativitě se meze nekladou.

Volební komise:

- Členové volební komise připravují v druhé místnosti samotné volby: stříhají volební lístky, připravují urnu (kam se budou házet lístky), připravují seznam všech studentů ve třídě, aby si je mohli odškrtnout (pozn. volí všichni, nejen občané-voliči, ale i členové volební komise, kandidáti na prezidenta apod.), připraví si lavici pro sebe + připraví místo za plentou.
- Připraví si také kontrolní otázku (případně otázky, které mohou střídat): volit můžou jen občané ČR, nebudou se zde kontrolovat občanky, ale volební komise se voliče zeptá na jednoduchou otázku ohledně ČR (např. „Jaké je hlavní město ČR?“ „Jaké jsou barvy vlajky ČR?“ atp.), tak si osvědčí, že je to občan ČR/žije v ČR a může zde volit (pozn. nechceme vylučovat případné neobčany ČR, kteří ve třídě také studují – proto případně nemluvíme přímo o občanství, ale o tom, že zde žijí).
- Pokud zbývá čas, připraví si volební komise českou vlajku na volební místnost (na papír).

Moderátor televizní debaty:

- Z připravených témat a otázek (které mají k dispozici týmy kandidátů) si připraví debatu – vybere celkem 2 otázky (z každého tématu jedno) a připraví si uvedení těchto témat/otázek.
- Dále připravuje studio – kde ve třídě bude debata probíhat, zda kandidáti budou stát nebo sedět apod.

b. Ostatní – občané (bez specifické role) se sejdou s jedním z lektorů v druhé místnosti, utvoří kroužek ze židlí na jedné straně třídy.

i. Lektor nejprve vede společnou diskuzi nad těmito otázkami:

- *Jaká je podle nás role prezidenta?*
- *Co očekáváme od prezidenta nad rámec jeho státních povinností?*
- *Jaký chceme, aby byl? Jaké vlastnosti má ideální prezident?*
- *Jakým tématům by se podle nás měl věnovat, co nám přijde důležité?*

ii. Odpovědi lektor zaznamenává na flipchartový papír (ten bude využit na úplném konci bloku – během reflexe proběhne o sepsaném krátká debata s celou třídou).

iii. Je možné, že studenti nebudou mít příliš představu o tom, co by měl prezident dělat, jaká je jeho role. Lektor se snaží studenty motivovat, aby se zamysleli nad ideálním stavem. Ten potom lze konfrontovat s realitou (např. „Podle mě se má prezident zajímat o stav školství, protože vzdělávání je pro společnost to nejdůležitější.“ ⇒ „Má u nás prezident pravomoc fakticky se školstvím něco provést? Nemá, to spadá do pravomoci vlády/parlamentu, ale určitě se jedná o důležité téma, které prezident může ve společnosti otevírat a tím i podporovat politiky, aby se tomu věnovali...“).

iv. Lektor navede studenty, aby se zamysleli, jaké má mít prezident vlastnosti a schopnosti: má být reprezentativní, má umět cizí jazyky, protože prezentuje stát v zahraničí, má být vzdělaný...

v. Poté lektor rozdělí občany-voliči na menší skupinky (po 4 až 5), kde budou debatovat témata voleb (nad těmi se zamýšlí i kandidátské týmy). Cílem je ve skupině probrat odpovědi na připravené otázky a utvořit si vlastní názor, zjistit si tak své volební preference.

Témata a otázky voleb:

1. Školství

- Měl by se plošně zavést začátek výuky od 9:00?
- Mělo by se plošně zrušit klasické známkování a nahradit jej zcela pouze slovním hodnocením?
- Měla by být výuka matematiky od 8. třídy základní školy pouze dobrovolným předmětem?

2. Demokracie

- Měla by se zavést povinná účast ve volbách (např. pod hrozbou pokuty)?
- Mělo by se zavést volební právo od 16 let?

3. Volební kampaň / 15 min

- a. Cílem volební kampaně je představit kandidáty ostatním (kdo je a jaký je, na co bude dávat důraz), kandidáti mají za úkol zaujmout občany-voliče a získat minimálně 5 podpisů nutných pro kandidaturu jako takovou.
- b. Lektor vysvětlí, jak bude volební kampaň probíhat:
  - Každý kandidát (resp. on a jeho tým) má svůj stánek, libovolně může lákat ostatní, aby se u stánku zastavili.
  - Během kampaně se týmy také snaží představit svého kandidáta, aby voliči získali základní povědomí o tom, kdo to je, zda má nějaké volební heslo atp.
  - Cílem je také získat min. 5 podpisů, aby kandidát mohl vůbec kandidovat – osvědčuje se tak relevance kandidáta (zda má vůbec nějakou šanci). Podpis může dát každý, a to i několika kandidátům – nejedná se o hlas ve volbách, nemusí to vypovídat nic o volebních preferencích voliče.
  - Na konci kampaně by měl zástupce z každého týmu kandidáta odevzdat volební komisi přihlášku kandidáta (viz přílohy) - list s 5 podpisy.
- c. „Stánky“ budou pravděpodobně určené lavice, studenti mohou využít tento čas kreativně, nabízet svačiny jako jídlo zdarma, vylepit si billboardy, fotit se s ostatními apod.
- d. Občané-voliči mají 15 minut volného času, který si mohou zorganizovat podle sebe – můžou obejít všechny kandidáty, můžou celou dobu zůstat u stánku jednoho kandidáta... Lektor motivuje studenty, že každý správný volič se snaží zjistit si o kandidátech co nejvíce, aby se mohl informovaně rozhodnout o své volbě.
- e. Pokud by již po kratší době atmosféra ve třídě opadávala a bylo jasné, že už se během volební kampaně nic zajímavého nestane, můžeme tuto fázi ukončit dříve.
- f. Pokud by naopak kandidátům chyběly podpisy, aby mohli kandidovat, lektori je doplní svými podpisy (pozn. oprávnění k podpisu na přihlášku jsou i samotní kandidáti a jejich poradci).

4. Televizní debata / 15 min

- a. Po volební kampani následuje televizní debata. Lektor vyzve občany-voliče, aby se usadili na svá místa, kandidáti zaujmou místa ve studiu. Upozorní kandidáty, že je důležité dbát na správný řečnický projev, na verbální i neverbální komunikaci a podobně.
- b. Lektor předá slovo moderátorovi, který debatu uvede a dál povede. Lektor upozorní moderátora, že na celou debatu má maximálně 15 minut. Dále lektor upozorní kandidáty, že na odpověď mají maximálně 1 minutu. Lektor pomáhá moderátorovi se stopováním odpovědí (viz dále).
- c. Moderátor by měl nejdříve každého kandidáta představit, poté by se měl zeptat všech kandidátů na otázky z připravených okruhů a dát prostor každému pro odpověď. Poté každého kandidáta vyzve, aby představil své specifické téma a vysvětlil, proč si zvolil právě toto téma.
- d. Každý kandidát má na každou odpověď 1 minutu, kterou stopujeme na Google Timer (pokud není k dispozici promítačka, stopujeme u sebe a kandidátům dáme vědět před koncem např. zvednutím lístečku „15 sekund“ – viz příloha).
- e. Nakonec dá moderátor možnost otázkám z publika. Kdyby neměl nikdo žádné otázky, bylo by vhodné, aby se zapojili lektori a alespoň jednu otázku položili (aby si kandidáti zkusili reagovat na otázku bez předchozí přípravy). Můžeme položit např. tyto otázky:
Mělo by se odebrat volební právo osobám nad určitý věk, neboť není žádoucí, aby rozhodovali o dalších generacích?
Měla by se účast ve volbách podmínit nějakou úrovní vzdělání (např. dokončení ZŠ)?
- f. Nakonec moderátor poděkuje kandidátům za účast, voličům za sledování a debatu ukončí.

5. Přestávka / 5 min

Následuje krátká přestávka, čas na rozmyšlení, poté následují volby.

V této souvislosti lektor studentům vysvětlí, že i reálně je před volbami nařízen „klid“ ve volební kampani, konkrétně nesmějí být tři dny před volbami zveřejňované žádné volební průzkumy.

6. Volby / 15 min

- a. Lektor vyhlásí, že začínají volby. Volební komise je připravená na svém místě.
- b. Studenti postupně chodí do „volební místnosti“ (k volební komisi), volební komise si jednotlivé studenty odškrťává ze seznamu, ptá se na kontrolní otázku ohledně ČR, předává volební lístek, student odchází ze připravenou plentu, na lístek píše jméno svého kandidáta a svůj hlas vkládá do urny (připraví volební komise). Pozn.: volí úplně všichni, takže i kandidáti a jejich týmy!
- c. Lektor upozorní volební komisi, že může vydat každému voliči pouze jeden volební lístek.
- d. Až všichni odvolí, lektor vyhlásí konec voleb a vyzve komisi k sečtení hlasů. Ostatní studenti

si mohou jít sednout zpět do svých lavic. Lektor poprosí o trpělivost se sčítáním.

- e. **Vyhlášení voleb:** zástupce volební komise vyhlásí výsledek (vítěz, počet hlasů včetně procentuálního přepočtu, volební účast), pográtuluje novému prezidentovi, lektor dá vítěznému kandidátovi možnost děkovné řeči. Lektor pográtuluje vítězi a poděkuje všem zúčastněným. Následuje reflexe.

7. Reflexe a závěr / 25 min

a. Reflexe jednotlivých fází:

- i. Nejdříve se lektor zeptá obecně: *„Jak se cítíte? Jak se vám celý proces líbil? Jste spokojení s výsledkem?“*
Můžeme nechat ukázat na škále (buď tzv. barometr: zvednout levou ruku na škále dolešpatný, nahoře-dobry nebo lajk/dislajk na palci ruky).

- ii. Dále se lektor zeptá: *„Jaká fáze se vám nejvíce líbila nebo vám přišla nejdůležitější?“*

- iii. Poté se lektor zaměří na jednotlivé fáze (lektor si vybírá z předestřených otázek, není ambicí projít vše):

1. Příprava:

- Lektor se ptá kandidátských týmů: *„Jaká byla příprava? Co bylo nejtěžší? Jak se vám hledaly odpovědi na otázky, názory na témata, jak se vám hledalo vaše specifické téma?“*
- Lektor dále na tabuli vylepí flipchartový papír z přípravy občanů-voličů, krátce jej představí ostatním a zeptá se: *„Kdo je spokojený s volbou prezidenta, naplnil prezident vaše očekávání? Změnili byste něco poté, co jste prožili celou kampaň a volby (co vám přijde na kandidátech nejdůležitější atp.)?“*
- Na závěr se lektor obrátí na volební komisi a moderátora: *„Jaká byla vaše příprava, stíhali jste všechno? Chtěli byste něco doplnit k tomu, co tady již zaznělo?“*

2. Volební kampaň

- Lektor se ptá studentů: *„Jak hodnotíte proběhlou volební kampaň? Co vás nejvíce zaujalo?“*
- Lektor dále vysvětlí pravidla přihlašování kandidáta: *„Víte, jak je to s podpisy kandidátů reálně?“* Ve skutečnosti je potřeba 50.000 podpisů nebo nominování od poslanců (konkrétně skupina 20 poslanců) nebo senátorů (konkrétně skupina 10 senátorů). Jde o jakési osvědčení, že kandidát má vůbec šanci, že je to relevantní kandidát. Pozn. přihlášky s podpisy přijímá Ministerstvo vnitra, nikoliv volební komise.
- Dále je možné se zabývat volební kampaní a marketingem. Lektor se zeptá: *„Myslíte si, že volební kampaň má nějaké omezení, nebo si kandidáti mohou dělat, co chtějí?“* Existují pravidla a regulace kampaní: např. finanční limit na výdaje během kampaně (billboardy, letáky, reklamy v soukromých televizích, jídlo zdarma na meetincích, mzdy poradců apod. - celkem 40 mil. Kč), každý kandidát má vyhrazen určitý vysílací čas ve veřejnoprávní televizi a rozhlas, tři dny před volbami je zakázáno zveřejňovat

02. Prezidentské volby

volební průzkumy, v den voleb je zakázáno v blízkosti volební místnosti jakkoli agitovat apod.; dále platí obecná pravidla, např. nepomlouvat ostatní kandidáty apod.

- Pokud zbývá čas, lektor se může zeptat také na aktuální probíhající kampaň/právě uplynulou kampaň prezidentských voleb: „*Pozorovali jste ji? Jak na vás působila?*”
- Nakonec se lektor zeptá: „*Co vás na kandidátech nejvíce přesvědčilo? Byla to témata, obecná charakteristika kandidáta nebo to, jak vystupoval?*” Zde se možná studenti budou vyjadřovat už přímo k televizní debatě.

3. Televizní debata

- Lektor proto volně naváže: „*Co pro vás, voliče, bylo při televizní debatě nejdůležitější? Jak kandidát vystupuje (jak mluví), nebo o čem mluví – jeho názory?*”
- Lektor se obrátí na kandidáty a zeptá se: „*Jaké to bylo, vystoupit před celou třídou a obhajovat své názory, formulovat argumenty?*”
- Dále se zeptá poradců kandidátů: „*Když jste viděli debatu, napadalo vás něco, na co jste se měli lépe připravit?*” Odpovědi mohou být např.: lépe se připravit na vystupování (řečnický projev, neverbální komunikace), lépe se připravit na argumentaci protikandidátů, aby kandidát byl schopen lépe reagovat apod.
- Na závěr nechá lektor prostor moderátorovi: „*Jaké bylo moderovat debatu? Byla to umírněná debata, nebo jste do debaty musel nějak zasahovat, aby každý kandidát dostal svůj prostor?*”

4. Volby

- Na závěr lektor položí několik otázek přímo k volbám: „*Bylo lehké nebo těžké se rozhodnout? Byli jste překvapeni výsledkem, nebo jste cítili z atmosféry ve třídě, jak by to mohlo dopadnout?*”
„*Jak se cítí ti, jehož preferovaný kandidát nevyhrál?*”
„*Jak se cítí kandidáti, kteří nezvítězili? Jak se cítí kandidát, který zvítězil?*”
- Lektor krátce doplní teorii o prezidentských volbách v ČR. Jde o volby s většinovým volebním systémem, tj. „vítěz bere vše”, typický systém pro situaci, kdy obsazujeme jeden mandát (jedno místo). Lektor dále vysvětlí, že studenti si nyní vyzkoušeli tzv. jednokolové volby, kdy se vítězem stává ten, kdo má prostor většinu (jednoduše řečeno, vítězí ten, kdo má nejvíce hlasů). Reálně u nás funguje dvoukolový systém, protože pro vítězství je potřeba získat tzv. absolutní většinu, tj. více než 50 % hlasů (což se teoreticky může stát i v prvním a jediném kole, ale v praxi je to ojedinělé).
- Lektor může krátce doplnit informace o přímé a nepřímé volbě (přímá volba – voliči přímo volí kandidáty x nepřímá volba – voliči buď volí své zástupce, a ti teprve volí přímo kandidáty (systém v USA), nebo je prezident volen již dříve zvoleným orgánem (prezidentské volby u nás do roku 2013, kdy prezidenta volil Parlament ČR).
- Lektor podle času dále může doplnit detaily ohledně samotných voleb: volby probíhají dva dny, vždy v pátek (14-22 hod) a v sobotu (8-14 hod), po volebních okrscích (většinou v rámci města nebo městské části, volí se ve volebním okrsku podle místa

bydliště, u většiny voleb je možné si zařídit tzv. volební průkaz a volit jinde), do volební komise se může přihlásit každý (18+), je to placená brigáda, výsledky se posílají Českému statistickému úřadu, který to dává celé dohromady.

b. Principy

- i. Lektor pokračuje: „*Společně jsme si vyzkoušeli, jak vypadají takové svobodné volby. Svobodné volby jsou v demokratické společnosti – v demokratickém právním státě, o kterém se dnes chceme bavit – zcela zásadním prvkem. Pojdme se teď ještě společně kouknout na to, jaké ty volby musí být, aby opravdu byly v souladu s demokratickým právním státem.*”
- ii. Lektor vyzve studenty, aby se ještě jednou zamysleli nad tím, jak zde volby probíhaly (konkrétně akt samotných voleb), a jaké principy byly zastoupeny. Cílem je společně shrnout následující principy (jednotlivé prvky může lektor zaznamenávat na tabuli):
  - *Hlasovali všichni (nikdo nebyl z hlasování vyloučen, např. dívky).*
  - *Každý měl jeden hlas (nikdo neměl dva, třeba jedničkáři...), váha všech hlasů byla stejná.*
  - *Bylo to tajné hlasování (za plentou, nikdo nevěděl, pro koho kdo hlasuje).*
  - *Volby se opakují (pravidelně a poměrně často – nedávalo by smysl, kdybychom sice měli volby, ale jenom jednou za 20 let...).*
  - *Vyzkoušeli jsme si tzv. aktivní volební právo (zvolit si z kandidátů) i pasivní volební právo - tzn. nechat se zvolit, být kandidátem (zde byly role víceméně přidělené, omezené, ale jinak by mohl jít do kandidatury kdo chce bez omezení).*

Teorie pro učitele:

Čl. 21 odst. 3 Listiny základních práv a svobod ČR stanoví, že:

Volební právo je všeobecné a rovné a vykonává se tajným hlasováním.

“**Všeobecné**” znamená, že právo volit mají všichni **zletilí občané ČR bez jakýchkoliv dalších omezení** týkajících se rasy, barvy pleti, příslušnosti k národu nebo k národnosti, jazyka, pohlaví, náboženství, politického nebo jiného smýšlení, sociálního původu, majetku apod., volební právo mají i osoby ve výkonu trestu odnětí svobody, v nemocnicích nebo podobných zařízeních, kde mají omezenou osobní svobodu.

“**Rovné**” znamená, že každý volič **má jeden hlas a váha všech hlasů je stejná.**

Tajné hlasování – tato zásada znamená, že nesmí být možné spojit voliče s odevzdaným hlasem. Proto je povinné vložit hlasovací lístek do obálky tajně za plentou.

- iii. Lektor na závěr shrne: neoddělitelnou součástí demokratického právního státu jsou **svobodné volby**. Svobodné volby mají určité prvky, existuje všeobecné a rovné volební právo, volby jsou tajné a pravidelně se opakují. Svobodné volby také znamenají, že nás **nikdo nenutí, jak budeme volit** (ani negativně – hrozbou, ani pozitivně – zákaz kupčení s hlasy; zde je samozřejmě otázka marketingového ovlivňování během kampaně – i proto mají volební kampaně určitá pravidla, jak bylo ukázáno).

- iv. Lektor na závěr poděkuje všem zúčastněným.

Prostor pro vlastní poznámky:

03. O demokracii

Studentům bude v tomto bloku přiblíženo fungování demokratického právního státu, konkrétně České republiky. Nejprve studenti sami zkusí dekódovat abstraktní právní pojmy, následně budou během společného výkladu jednotlivé pojmy vysvětleny. Konkrétně se jedná o tyto oblasti: 1) právní stát, 2) vláda lidu, lidem a pro lid, 3) dělba moci, 4) ochrana lidských práv.

Studenti budou seznámeni se základními pilíři, na kterých naše republika stojí, a porozumí jejich důležitosti – nejde jen o abstraktní pojmy, o kterých se bavíme v teorii, ale mají reálný dopad na prostředí, ve kterém žijeme. Každý student si tak uvědomí, co je součástí jeho každodenního života právě díky principům demokratického právního státu.

Zpracovala: Lucie Šoukalová

Cíle

- Studenti si dokáží pod abstraktní formulací „demokratický právní stát“ představit jednotlivé implikace, které se promítají i do jejich každodenního života.
- Studenti zreflektují simulaci voleb a pokusí se jejich průběh pojmenovat ve světle právních pojmů.
- Studenti si uvědomují důležitost státu, který je právní, demokratický a liberální.

Harmonogram / 30 minut

1. Úvod / 5 min
2. Brainstorming ve dvojicích / 5 min
3. Výklad / 15 min
4. Závěr / 5 min

Pomůcky

- Počítač + projektor
- Prezentace v Prezi (bit.ly/Demokraticky-pravni-stat)
- Vytisknuté lístečky s pojmy na brainstorming pro dvojice

Přílohy

- Lístečky s pojmy na brainstorming pro dvojice
- Prezentace v Prezi (bit.ly/Demokraticky-pravni-stat)

Plán bloku

1. Úvod / 5 min

- a. Po přestávce lektor studenty uvede do dalšího bloku programu – bude věnován kouzelné (ale poměrně abstraktní) formulaci „demokratický právní stát“.
- b. Lektor studenty poprosí, aby si v následujících minutách v hlavě znovu promítali, co během simulace voleb, která byla před chvílí, všechno proběhlo.

2. Brainstorming ve dvojicích / 5 min

- a. Lektor studentům vysvětlí, že je nyní čeká práce ve dvojici. Dostanou od něj na papírku pojem (dopředu jim lektor neprozrazuje, jaké pojmy to budou) a k němu budou zkoušet vymyslet jeho definici a příklady z každodenního života. Nejde o to, aby přišli na „učebnicovou“ definici, ale aby se sami zkusili zamyslet nad tím, co jim dané pojmy symbolizují a co si pod nimi představí. Lektor zdůrazní, že není žádná jedna správná odpověď!
  - i. Každá dvojice dostane na papírku jeden z těchto pojmů:
    - 1) právní stát, 2) vláda lidu, lidem a pro lid, 3) dělba moci, 4) ochrana lidských práv.
  - ii. Studentům může pomoci zamýšlet se nad principy, které se objevovaly během simulace voleb.
- c. Po rozdělení papírků studentům lektor nechá 3 minuty na sepsání všeho, co je napadne.

3. Výklad / 15 min

- a. Promítneme prezentaci a pustíme se do výkladu, který lektor vždy uvede dotazem na závěry brainstormingu studentů.
- b. **PRÁVNÍ STÁT**
  - i. Lektor se zeptá dvojic, které měly na papírku „právní stát“, co si pod tímto pojmem představují.
  - ii. Na odpovědi studentů lektor naváže shrnutím:
    - právo stojí nad státem, protože sám stát je vázán právem;
    - pro všechny platí, že „co není zakázáno, je dovoleno“;
    - právo musí být tvořeno obezřetně a musí respektovat řadu zásad (např. aby byly právní předpisy napsané jasně, srozumitelně a každý se s nimi mohl seznámit);
    - lektor ukáže (nakreslí na tabuli) a vysvětlí hierarchii právních předpisů.

Teorie pro učitele:

PRÁVNÍ STÁT je stát:

- který je **sám vázán právem** (čl. 2 odst. 3 Ústavy: „*Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.*“), což znamená, že právo (tedy zákon) stanovuje, kdy státní moc může zasáhnout (konkrétní případy), kam až může zajít (jaké jsou meze) a jaké prostředky může použít (tedy způsoby) ⇒ právo stojí nad státem, jelikož jsou jím vázány všechny složky státní moci; jako příklad lektor může uvést zařizování si občanského průkazu na obecním úřadě – k tomu má obecní úřad výslovné zmocnění v zákoně, ale pokud by po nás stejný obecní úřad chtěl i podat daňové přiznání, tak už je to překročení státní moci, protože daně řeší speciální finanční úřady;
- ve kterém lze po občanech vynucovat jen povinnosti, které mají právní základ (čl. 2 odst. 4 Ústavy: „*Každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.*“) ⇒ **co není zakázáno, je dovoleno.**

Právní předpisy (tedy ono „právo“) **mají být v právním státě:**

- **obecné**, tedy mířící na obecně nastavené situace (např.: „*Studenti devátých ročníků základních škol musí absolvovat kurz vaření.*“), NE na individuální příkazy (např.: „*Studenti devátého ročníku ZŠ J. A. Komenského, s třídním učitelem panem Janem Uhlířem musí absolvovat kurz vaření.*“);
- **veřejné**, tedy musí být vyhlášeny, jelikož platí zásada „**neznalost práva neomlouvá**“ a každý musí mít možnost se s právními předpisy seznámit;
- **nesmí být retroaktivní**, tedy nesmí založit povinnost v souvislosti s něčím, co se již stalo v minulosti (nesmí tedy např.: „*Všichni studenti, kteří kdy studovali vysokou školu, musí zaplatit školné,*“ jelikož v tomto případě by školné museli zaplatit i studenti, kteří mají již dávno dostudováno a školné při jejich nástupu do školy povinné nebylo, v souladu by však byla tato úprava: „*Všichni studenti vysokých škol musí zaplatit školné, a to od příštího akademického roku.*“)
- **jasné a bezrozporné**, tedy musí z nich jasně plynout, jaké jsou naše povinnosti, čím se máme řídit, co máme udělat, navíc po nás nesmí vyžadovat nemožné;
- stálé v čase, tedy **předvídatelné.**

V České republice platí tato **hierarchie právních předpisů:**

c. VLÁDA LIDU, LIDEM A PRO LID

- i. Lektor se zeptá dvojic, které měly na papírku „vláda lidu, lidem a pro lid“, co si pod tímto pojmem představují.
- ii. Na odpovědi studentů lektor naváže shrnutím:
  - vystihuje fungování státu, který je demokratický;
  - vláda lidu – zdrojem státní moci jsou lidé, konkrétně funguje na principu většiny, která ale musí dbát na ochranu menšin;
  - vláda lidem – přímo, nebo nepřímo skrze občany;
  - vláda pro lid – vždy ve prospěch a v zájmu lidu.

Teorie pro učitele:

VLÁDA LIDU, LIDEM A PRO LID je definicí demokratického státu:

- **vláda lidu** – princip suverenity lidu (čl. 2. odst. 1 Ústavy: „Lid je zdrojem veškeré státní moci; vykonává ji prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní.“), kdy vůle lidu dává státní moci legitimitu, z čehož vyplývá i princip vlády většiny, jelikož v demokracii se vůlí lidu rozumí vůle většiny (*to můžeme hezky ukázat na simulaci voleb*), zároveň ale platí, že rozhodování většiny dbá ochrany menšin (!); studentům zdůrazníme, že ačkoliv se nám to dnes zdá jako samozřejmé, historicky vláda v rukou lidu jako celku často nebyla (byla odvozována například od Boha nebo byla v rukou jednoho jediného panovníka, který ale nebyl zvolen ostatními lidmi jako jejich zástupce, zvolil se totiž sám);
- **vláda lidem** – prostřednictvím lidu, a to buď přímo, nebo skrze občany, kteří byli zvoleni nebo ustanoveni ⇔ rozlišujeme demokracii přímou (referenda) x zastupitelskou (Parlament ČR); během výkladu princip studentům přiblížíme na právě proběhlé simulaci prezidentských voleb;
- **vláda pro lid** – státní moc jedná vždy ve prospěch a v zájmu lidu (čl. 2 odst. 3 Ústavy: „Státní moc slouží všem občanům...“).

d. DĚLBA MOCI

- i. Lektor se zeptá dvojic, které měly na papírku „dělba moci“, co si pod tímto pojmem představují.
- ii. Na odpovědi studentů lektor naváže shrnutím:
  - moc zákonodárná – Parlament ČR;
  - moc výkonná – vláda, prezident, správní úřady;
  - moc soudní – obecné soudy a Ústavní soud;
  - oddělenost a nezávislost, ale systém brzd a protiváh.

Teorie pro učitele:

DĚLBA MOCI je základním znakem **liberálního státu**, tedy státu, který chrání jednotlivce před mocí státu (a případnou státní tyranii), což souvisí i se základními právy a svobodami a ochranou menšin, čemuž je věnován další bod.

Systém dělby moci:

- **moc zákonodárná** – Parlament ČR – vydávání právních předpisů, které upravují chování lidí;

- **moc výkonná** – vláda, prezident, správní úřady (např. ministerstva) – „měsíc i meč“ – disponování státními financemi, silovými prostředky a pravomocí provádět zákony;
- **moc soudní** – obecné soudy – rozhodování sporů mezi osobami, rozhodování o vině a trestu za trestné činy, přezkoumávání zákonnosti rozhodnutí veřejné správy + Ústavní soud – ochrana ústavnosti.

Moci jsou navzájem oddělené (nesmí být v jedné ruce) a nezávislé (moci navzájem nesmí úkolovat jedna druhou). Oddělení ale není absolutní, jelikož jsou všechny moci propojeny a vyvažovány systémem brzd a protiváh (např. zákon přijatý Parlamentem ČR může být vrácen prezidentem republiky a může být zrušen Ústavním soudem).

e. OCHRANA LIDSKÝCH PRÁV

- i. Lektor se zeptá dvojic, které měly na papírku „ochrana lidských práv“, co si pod tímto pojmem představují.
- ii. Na odpovědi studentů lektor naváže shrnutím:
  - je potřeba chránit lidská práva všech, především pak menšin (ve smyslu těch, kteří byli v demokratickém státě „přehlasováni“);
  - proto máme dělbu moci, která brání ztrátě kontroly nad státní mocí;
  - a základní lidská práva, která ani většina nemůže zrušit nebo radikálně omezit, je to např. právo na život, svoboda pohybu, ochrana soukromého vlastnictví apod.

Teorie pro učitele:

OCHRANA LIDSKÝCH PRÁV je velmi důležitá a v demokratickém právním státě je třeba dbát především na ochranu menšin, tedy těch, kteří byli přehlasováni většinou. Tato ochrana je dalším znakem liberálního státu, tedy státu, který chrání jednotlivce před mocí státu (čl. 6 Ústavy: „Rozhodování většiny dbá ochrany menšin.“). Mezi záruky ochrany menšin před tyraníí většiny patří:

- **dělba moci** – oddělení a vyvážení složek moci brání, aby se státní moc nekontrolovatelně ocitla jen v jedné ruce;
- **základní práva a svobody** – vytvářejí nedotknutelnou sféru jednotlivce, do které stát nesmí zasahovat – nikdo jich nesmí být zbaven, nelze je zrušit nebo radikálně omezit ani zákonem – jsou to práva tak důležitá, že jejich (ne)zaručení nelze přenechat pouze parlamentní většině – v tomto případě tak liberální princip převažuje nad principem demokracie, tedy vlády většiny.

Mezi základní lidská práva a svobody patří např. právo na život a zákaz trestu smrti, nedotknutelnost obydlí, svoboda pohybu a pobytu, svoboda myšlení, svoboda podnikání.

Je důležité si uvědomit, že základní lidská práva a svobody mají všichni lidé, a to i bez ohledu na jejich národnost, bydliště, věk atd. Náš stát tedy tato práva a svobody chrání úplně pro každého a stejný respekt musíme mít i my – jednotlivci – vzhledem k právům a svobodám dalších osob.

Zdroj teorie: WINTR, Jan. Principy českého ústavního práva, 5. vydání. ISBN 80-7380-822-6.

4. Závěr / 5 min

- a. Studenty nechá lektor hlasovat, který ze 4 prvků demokratického právního státu, který jim byl představen, jim přijde nejdůležitější (pro fungování státu). Postupně se tedy lektor ptá, nechává studenty zvedat ruce a hlasovat.
- b. Na závěr lektor shrne, že je opravdu těžké vybrat, co z představených prvků je nejdůležitější, protože pro správné fungování státu je klíčové opravdu vše. To si studenti mohli prohlédnout i během simulace voleb.
- c. Hlavní je uvědomit si, že znaky demokratického právního státu jsou úplným jádrem fungování naší republiky. Veškeré tvořící se principy a vytvářené zákony musí tyto pravidla respektovat, jelikož čl. 9 odst. 2 Ústavy říká, že: *„Změna podstatných náležitostí demokratického právního státu je nepřípustná.“*

Prostor pro vlastní poznámky:

04. Třídní zákon

Studenti se v rámci tohoto bloku zaměří na fungování legislativní moci v demokratickém právním státě. Zažijí zjednodušený legislativní proces a budou mít možnost vytvořit si vlastní třídní pravidla. Promítne se jim verze třídního zákona, kterou poté budou modifikovat pomocí pozměňovacích návrhů do podoby, která bude co nejvíce vyhovovat celému třídnímu kolektivu. V závěru se společně shrnou znaky legislativního procesu a principy legislativní moci.

Zpracovala: Sára Abboudová

Cíle

- Studenti si vyzkouší fungování legislativního procesu.
- Studenti se naučí hledat kompromis.
- Studenti si zkusí debatovat na základě předem daných pravidel.
- Studenti pochopí principy a důležitost legislativní moci v demokratickém právním státě.

Harmonogram / 50 minut

1. Úvod / 5 minut
2. Tvorba třídního zákona / 35 minut
3. Shrnutí a diskuze / 10 minut

Pomůcky

- Počítač + projektor
- Vytisknuté formuláře k podání pozměňovacího návrhu (10x)
- Vytisknuté třídní zákony (5x)
- Třídní zákon k promítnutí (bit.ly/Vzorovy-tridni-zakon)

Přílohy

- Vzorový třídní zákon
- Formuláře k podání pozměňovacího návrhu

Plán bloku

1. Úvod / 5 min

- a. Lektor studentům vysvětlí, že si v tomto bloku vyzkouší vytvořit vlastní třídní zákon.
- b. Lektor studentům promítne znění připraveného třídního zákona. Reakce studentů bude pravděpodobně spíše negativní. Negativní reakce je v pořádku, lektor studenty uklidní, že nyní dostanou šanci si jej změnit podle svého.

2. Tvorba třídního zákona / 35 min

- a. Lektor studenty rozdělí do skupin po 5 a každá skupina dostane označení podle barvy (červená, zelená, modrá, žlutá, fialová).
- b. Lektor vysvětlí pravidla aktivity a rozdá studentům do každé skupinky vytištěný připravený třídní zákon, aby z něho mohli vycházet a případně si do něj mohli dělat poznámky.
  - i. Každá skupina může podat maximálně 2 pozměňovací návrhy k třídnímu zákonu. Každá skupina od lektora tedy dostane 2 formuláře na uvedení pozměňovacího návrhu. Studenti mohou rušit, měnit nebo přidávat nové části do zákona.
  - ii. Studenti donesou formuláře lektorovi a lektor je zapracuje do třídního zákona, který bude po celou dobu promítán na tabuli.
  - iii. Dle časových možností lektor vybědne skupiny, aby představily své pozměňovací návrhy.
  - iv. Lektor vyhlásí hlasování o jednotlivých pozměňovacích návrzích, jehož výsledky zaznamenává přímo do dokumentu promítaného na tabuli.
    - Hlasování probíhá prostou většinou, tj. pro přijetí pozměňovacího návrhu stačí nadpoloviční většina přítomných studentů.
    - Pro větší přehled si lektor doplní záznam hlasování na jednotlivých odevzdaných formulářích na pozměňovací návrhy.
    - V případě, že se k jednomu článku zákona sejde více pozměňovacích návrhů, může student hlasovat pouze pro přijetí jednoho z nich.
  - v. Finální znění zákona lektor zreflektuje v krátké diskuzi se studenty:
    - „Jste spokojeni s finální podobou zákona?“
    - „Budete ochotni se jím řídit? Proč ano, proč ne?“

3. Shrnutí a diskuze / 10 min

- a. Na předchozí aktivitě lektor vysvětlí fungování legislativního procesu: podobně jako dnes studenti, zákonodárci tvoří legislativu (zjednodušeně zákony) v rámci legislativního procesu, v němž se postupně snaží odhlasovat zákon, který je poté vynucován v celé společnosti a tvoří základ právního státu.
- b. Lektor se studentů zeptá, kde (v jaké instituci) se odehrává hlavní část legislativního procesu.
  - *V Parlamentu České republiky, který se skládá z Poslanecké sněmovny a Senátu.*
- c. I zákonodárci fungují v takových "skupinkách" – sdružují se podle svých politických stran a snaží se poté v rámci debaty s ostatními stranami vyjednat výslednou podobu zákona.
  - Lektor může stručně zmínit, že pro přijetí zákona nestačí vždy nadpoloviční většina přítomných – to bylo použito pouze pro ilustrování legislativního procesu.
- d. Lektor zdůrazní, že hlavní roli hraje hledání kompromisu v debatě podle daných pravidel – těm se říká **jednací řád**.
- e. V rámci naší simulace se studenti snažili dojít ke kompromisu jen ve vlastní skupince. Lektor se zeptá studentů: *„Dokážete si představit, že byste museli ještě hledat podporu pro svoje návrhy i v jiných skupinkách?“*
  - Lektor může upozornit na to, že nyní byli v roli těch, kteří pravidla vytvářejí – s tím přichází poměrně velká moc.
  - Autoři zákonů si při jejich tvorbě musí uvědomit, jak daná pravidla dopadnou na ty nejslabší členy společnosti – musí pravidla psát takovým způsobem, aby ty nejslabší ještě více neohrožovala a zároveň aby i samotní tvůrci byli ochotní se jimi řídit.
- f. Lektor může poukázat na to, že demokracie je někdy kritizována jako příliš zdlouhavá a neefektivní, ale je to dáno vždy tím, jak rychle se lidé dokáží domluvit a dojít k rovnováze mezi jednotlivými zájmy.
- g. Lektor zakončí vysvětlením, že se zde projevuje zásada vítězství většiny se současnou ochranou menšiny – převáží nakonec většinový názor, ale menšinový přesto dostal prostor během jednání a může se stát, že příště zvítězí právě on.
- h. V dané debatě jsou občané zastoupeni prostřednictvím volených zástupců, poslanci a senátory.

Prostor pro vlastní poznámky:

05. Soud ve třech

V následující části si studenti vyzkoušejí argumentovat před simulovaným soudem. Studentům bude rozdáno zadání případu, v němž budou muset identifikovat, jaká dvě lidská práva jsou v kolizi. Soud bude probíhat vždy ve trojicích, kdy jeden student bude představovat stranu žalobce, druhý žalovanou a třetí zaujme roli soudce. Studenti budou mít za úkol připravit si argumenty ve prospěch jim zadané role a následně je přednést před soudem. Na soudci pak bude samotné vynesení finálního rozhodnutí případu. Po soudu bude následovat reflexe, v níž lektor se studenty zhodnotí proběhlé soudy a studenti budou moct sdílet své postřehy.

Zpracovala: Zuzana Vanýsková

Cíle

- Studenti si vyzkouší přípravu a hledání argumentů.
- Studenti si vyzkouší prezentovat své argumenty.
- Studenti porozumí problematice kolize lidských práv.
- Studenti si budou vědomi, že lidská práva mají své hranice.
- Studenti získají základní povědomí o soudním řízení.

Harmonogram / 60 minut

1. Úvod / 5 min
2. Zadání soudu ve třech / 15 min
3. Soud ve třech / 30 min
4. Reflexe / 10 min

Pomůcky

- Počítač + projektor
- Tabule + fixy/křídly
- Fotka z Instagramu k promítnutí (bit.ly/Soud-ve-trech-fotka)
- Vytisknuté přílohy
  - Soud ve třech - zadání pro studenty (pro každého)
  - Vybraná ustanovení z Listiny (pro každého)

Přílohy

- Fotka z Instagramu k promítnutí
- Soud ve třech - zadání pro studenty
- Vybraná ustanovení z Listiny

Plán bloku

1. Úvod / 5 min

a. Lektor na úvod studentům vysvětlí, co je v následujícím bloku čeká:

i. Studenti si vyzkouší soud ve třech:

- Nejprve si studenti společně s lektorem přečtou zadání.
- Rozdělí se do skupin.
- Proběhne příprava.
- Sehrají si soud.

ii. Studenti se také seznámí obecně se soudnictvím.

2. Zadání soudu ve třech / 15 min

a. Lektor promítne fotku a studentů se ptá, co vidí: „*Jak to na Vás působí? Co Vám to připomíná? Viděli jste někdy podobnou fotku s podobným popiskem na internetu? Je to v pohodě? Je to popichování, které je vtipné?*“

b. Studentům lektor rozdá zadání, případ Jakuba Starého a Michala Procházky:

Jakub Starý je žákem 9.B. Má rád matematiku a ve volném čase zkouší programovat hry, které taky rád hraje. Ve třídě ale není příliš oblíbený. Už několik let ho spolužáci popichují, smějí se mu kvůli jeho zájmům. Jakub nemá žádné sociální sítě, občas na Twitchi sleduje Lets play svých oblíbených her, ale není to moc často.

Michal Procházka, Kubův spolužák, je hodně aktivní na Instagramu a Tiktoku, vytváří nejrůznější grafiky a chtěl by být účastníkem reality show. Opravdu hodně nemá rád Jakuba, vůbec si nejsou blízcí. Zároveň je Jakub pro Michala jednoduchým cílem. Michal Jakuba fotí a posílá jeho fotky s posměšnými komentáři spolužákům na instagramu.

Naposledy to ale Michal trochu přehnal a Jakobovu fotku na Instagramu zveřejnil.

Fotka se ale dostane k Jakobovi. Jakub je smutný, trápí se tím, že ho spolužáci nemají rádi, navíc se mu ještě více po zveřejnění fotky smějí. Jakub se svěří své mamince, která kontaktuje školu. Škola však odmítá celou věc jakkoliv řešit.

Jakubova matka se rozhodne svého syna bránit před spolužákem Michalem před soudem a podá žalobu.

To se líbí klara_nov a dalším (128)
misa_prochazka lol ten emoji vypadá jak jeho hlava

- c. Lektor poprosí některého ze studentů o shrnutí případu a ptá se studentů, co si o případu myslí.
- i. Studenti dále tipují, která práva jsou v tomto případě v kolizi: svoboda slova x ochrana osobnosti.
  - ii. Základní práva mohou stát v konkrétních případech proti sobě, být v kolizi. Studenti si to mohou představit na miskách vah – některá převáží v tom konkrétním případě.
  - iii. Základní práva jsou typicky omezitelná. Některá jsou také neomezitelná: „*Napadne Vás jaká?*“ Jde například o zákaz mučení nebo svobodu myšlení.
    - Když jedno právo omezíme na úkor toho druhého, řešíme, zda je to vhodné, potřebné a přiměřené, tj. jestli nezpůsobíme větší škodu, než kdybychom zasáhli do práva stojícího proti omezovanému.
    - Lidská práva se v případě kolize omezují jen pro ten daný konkrétní případ (tím, že jedno právo ustoupí druhému). Obecně se snažíme úroveň ochrany a naplňování lidských práv omezovat minimálně.

Teorie pro učitele:

V tomto případě proti sobě stojí dvě ústavně zaručená práva: **svoboda projevu** (čl. 17 Listiny základních práv a svobod) a **ochrana osobnosti** (čl. 10 Listiny).

Základní práva jsou typicky omezitelná za podmínek stanovených LZPS a zákonem, mezi neomezitelná patří zákaz mučení, lidská důstojnost, svoboda myšlení. Naopak právo na život je omezitelné (případ sebeobranu).

Lidská práva jsou:

- nezadatelná – nikdo nemůže někomu zadat, postoupit či dát do zástavy svá práva;
- nezczizitelná – člověk nemůže převést, darovat či se zřeknout se svých práv;
- nepromlčitelná – jednotlivec nemůže neuplatněním práva o něj přijít a státní moc se takového neuplatnění nemůže dovolávat;
- nezrušitelná – státní moc může práva a svobody jen uznat či prohlásit, nikoliv však zrušit či prohlásit za neplatné.

iv. Lektor mezi studenty rozvine debatu pomocí následujících otázek:

- „*Je v pořádku bez souhlasu druhého publikovat jeho fotku na sociální síť?*“

Teorie pro učitele:

Pořízením fotografie jiné osoby bez jejího souhlasu je zasaženo do osobnostních práv člověka. Pouze osoba, do jejíž práv má být zasaženo, má právo rozhodnout o tom, zda takový zásah střípí nebo ne. Fotografie může být dále použita (např. sdílena na sociálních sítích) pouze se souhlasem fotografované osoby.

Osoba, která byla vyfocena bez souhlasu a jejíž fotografie byla sdílena bez souhlasu na sociálních sítích, může požadovat vymazání fotografie, omluvu a přiměřené zadostiučinění.

Výjimku tvoří tzv. zpravodajská a umělecká licence, na jejímž základě pro účely informování

veřejnosti a pro umělecké účely je možné vyfotit cizí osoby bez jejich souhlasu a fotografii použít přiměřeným způsobem.

- „Je v pořádku někoho dalšího zesměšňovat?“
- „Jaké další možnosti řešení Jakubovy situace by Vás napadly?“

Jakub by se mohl obrátit na mediátora, který by zprostředkoval jednání mezi Jakubem a Michalem. Další možností je nahlášení fotografie na Instagramu, který by měl fotku jako šikanózní odstranit.

v. Lektor se ptá studentů, jaké osoby v příběhu vystupují a jaké mají zájmy.

vi. Osoby i zájmy lektor zapisuje vedle sebe na tabuli, která by následně mohla vypadat např. takto:

JAKUB:	MICHAL:
smazání fotky	nic neřešit, nic nemuset
omluvu	aby mohl psát dál, co chce
= žalobce	= žalovaný

Tento krok je důležitý pro uvědomění si, koho v případě můžeme zastupovat a jaký má zájem (tj. co chce, jak chce, aby pro něj případ skončil).

vii. Lektor naváže na konec příběhu – matka Jakuba jej chce ochránit před šikanou Michala soudně.

Za normálních okolností by Jakub nemohl kvůli svému věku podat žalobu na Michala sám, musela by to opravdu udělat jeho matka.

viii. Na tabuli lektor doplní, kdo je žalobce (Jakub a jeho matka) a kdo je žalovaný (Michal).

3. Soud ve třech / 30 min

a. Lektor studenty nechá, aby se sami rozdělili do trojic a ve skupině si rozdělili písmena A-B-C. V případě, že by byla čtveřice, budou ve skupině dva studenti s písmenem C. Lektor vysvětlí studentům, že proběhne soud ve třech, každý z nich bude zastávat jednu roli – bude zde právní zástupce Jakuba, právní zástupce Michala a soudce.

b. Následně studentům lektor oznámí, že:

- Studenti A budou zastupovat Jakuba a jeho matku,
  - Studenti B budou zastupovat Michala,
  - Studenti C budou soudci.
- Rozdělení můžeme rozepsat na tabuli:

A: Jakub - žalobce
B: Michal - žalovaný
C: soudci

- c. Lektor vysvětlí studentům, že v průběhu soudu mohou vycházet pouze z informací v zadání a nemají domýšlet nic navíc. Právně studenti otázku posoudí jen základě znění článku 10 a článku 17 Listiny základních práv a svobod:

Čl. 10 Ochrana osobnosti

- (1) Každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno.
- (2) Každý má právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života.
- (3) Každý má právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě.

Čl. 17 Svoboda projevu

- (1) Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny.
- (2) Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu.
- (3) Cenzura je nepřípustná.
- (4) Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.

- d. Lektor poprosí studenty, aby se v rozích místnosti sešli studenti A, studenti B, studenti C a společně se snažili vymyslet argumenty pro toho, koho zastupují, resp. soudci uvažují nad argumenty ve prospěch obou stran.
- e. V této chvíli lektor obchází studenty ve skupinách a koriguje, pokud je to nutné, jejich nápady.

Argumenty, které by měly zaznít:

Michal – žalovaný

- Dle čl. 17 LZPS má Michal právo na svobodu projevu.
- Jakub má na zveřejněné fotce zakrytý obličej, není tedy poznat, o koho se jedná.
- Pod fotkou není ani uvedeno Jakubovo jméno.
- Zveřejněný příspěvek je tedy vcelku anonymní.
- Zveřejnění fotky není natolik hanlivé, aby zasáhlo do práv Jakuba a aby se musela omezit Michalova svoboda projevu a umělecká svoboda.

Jakub – žalobce:

- Spolužák Michal nemá právo bez souhlasu Jakuba sdílet jeho fotky, i kdyby nebyly hanlivé.
- Jakub má právo dle čl. 10 LZPS na zachování lidské důstojnosti – zveřejněná fotka jeho důstojnost a osobní čest poškozují.
- Svobodu projevu lze omezit pro ochranu práv druhých osob, nejde o právo tzv. absolutní.
- Jakub není veřejně známou osobností, nemá tedy povinnost snášet vyšší míru kritiky, jak tvrdí sám Evropský soud pro lidská práva.

- f. Studenti se vrátí do trojic a lektor vysvětlí pravidla, celý soud trvá 10 minut. Na tomto místě doporučujeme zdůraznit, že obě strany mluví vždy pouze k soudci, neprobíhá mezi stranami dialog.

g. Čas stopuje soudce, který má celé jednání ve svých rukou:

- 1.** Právní zástupce žalobce - Jakuba má 3 minuty na přednesení svých argumentů.
- 2.** Právní zástupce žalovaného - Michala má 3 minuty na přednesení svých argumentů.
- 3.** Právní zástupce žalobce - Jakuba má 1 minutu na reakci (v reakci nelze uvádět nové skutečnosti, pouze reagovat na svého oponenta).
- 4.** Právní zástupce žalovaného - Michala má 1 minutu na reakci.
- 5.** Rozhodnutí soudu.

Zahájení soudu
3 min. - Jakub (žalobce)
3 min. - Michal (žalovaný)
1 min. - reakce Jakub
1 min. - reakce Michal
Rozhodnutí soudu

4. Reflexe / 10 min

a. Lektor vyzve studenty soudce, aby sdělili, jak rozhodli a proč – výsledky zapisuje lektor na tabuli, poté shrne, co převažovalo.

i. Studentů soudců se lektor ptá, jestli pro ně při rozhodování hrálo roli, že žalobce či žalovaný byl jeho kamarád nebo zda to dokázali bez problému od rozhodování oddělit.

ii. Poté lektor vyzve postupně i stranu žalobců a žalovaných, aby sdělili, jaká pro ně byla příprava argumentace a poté jejich samotný přednes před soudem.

iii. Lektor může navázat, jaké zásady musí být dodrženy při skutečném soudním jednáním:

- **Nezávislost soudní moci** – nezávislost na zákonodárné a výkonné moci. Soudce nesmí být např. zároveň poslancem či prezidentem.
- **Nestrannost soudce** – nestrannost vůči zúčastněným stranám sporu. Soudce nemůže zvýhodňovat jednu ze stran, na základě sympatií.
- Další důležité zásady jsou například:
  - **Ústnost** – jednání zásadně probíhají ústně před soudem.
  - **Veřejnost** – jednání jsou zásadně veřejná s určitými výjimkami.
  - **Právo být přítomen a právo vyjádřit se ke své věci** – každý má právo být přítomen projednání své věci a vyjádřit se k ní před soudem ve svém rodném jazyce.
  - **Právo na právního zástupce** – každý může mít svého právního zástupce.

b. Na závěr může lektor studenty namotivovat, že se konají simulované soudy i pro středoškolačky, kterých se mohou v budoucnu zúčastnit, pokud jim dnešní soud ve třech přišel zajímavý a bavil je.

06. Závěr

Jelikož již v průběhu workshopu studenty po každé aktivitě čeká kratší či delší reflexe, tento závěrečný blok se bude věnovat obecnému zhodnocení toho, co se studenti za celý workshop nového dozvěděli. Studenti s lektory budou sdílet, co si z dnešního dne odnáší a na samotný závěr lektori studenty informují o konání dalších akcí, kterých se mohou v budoucnu zúčastnit.

Zpracovala: Anna Lukešová

Cíle

- Lektori si se studenty shrnou, čemu všemu se v průběhu workshopu věnovali.
- Studenti si sami zhodnotí, jak se jim celý workshop líbil a co nového jim přinesl.
- Studenti si v sobě upevní význam a účel demokratického právního státu.
- Studenti budou namotivováni k účasti na dalších akcích.

Plán bloku

1. Závěr / 15 min

- a. Lektori nejprve studenty požádají, aby si každým sám pro sebe během 3 minut rozmyslel (mohou si to napsat na papír) 3 věci, které si z dnešního workshopu odnáší.
- b. Poté studenty vyzvou, zda by mohli alespoň jednu věc sdílet s ostatními.
- c. Na závěr lektor shrne, co zaznívalo nejvíce a může doplnit aktivity, které nezazněly a připomenout tím tak studentům, čemu všemu se během workshopu věnovali.
- d. Lektori poděkují studentům za jejich aktivitu a poví jim o dalších akcích, kterých se mohou v budoucnu zúčastnit (simulované soudy, Street Law univerzita a další).

Přílohy

Obsah

- Popis rolí (str. 36–43)
- Přihláška kandidáta (str. 44)
- Volební lístky (str. 45)
- Lístek s tématy a otázkami voleb (str. 46)
- Tabulka pro počítání hlasů (str. 47)
- Lístek “15 sekund” (str. 48)
- Lístičky s pojmy na brainstorming ve dvojicích (str. 49)
- Vzorový třídní zákon (str. 50)
- Formuláře k podání pozměňovacího návrhu (str. 51)
- Soud ve třech - zadání pro studenty (str. 52)
- Vybraná ustanovení z Listiny základních práv a svobod (str. 53)

- Elektronické přílohy (bit.ly/Podklady-pro-vyucujici):
  - Presentace v Prezi (bit.ly/Demokraticky-pravni-stat)
  - Třídní zákon k promítnutí (bit.ly/Vzorovy-tridni-zakon)
  - Fotka z Instagramu k promítnutí (bit.ly/Soud-ve-trech-fotka)

Kandidát na prezidenta

Charakteristika: 60 let, bývalý odborář bojující za práva zaměstnanců, předseda největšího odborového svazu, vystudoval střední průmyslovou školu

Úkoly k přípravě: Společně se svým týmem poradců máš za úkol připravit se na boj o prezidentské místo. To znamená:

- Vytvořit si **postoj k níže uvedeným tématům** a konkrétním otázkám – jaké postoje jako prezident/prezidentka budeš zastávat?
- Vybrat si jedno dodatečné, **vlastní, specifické téma**. Co ti přijde důležité? O co by ses jako prezident/prezidentka chtěl/a zasadit? A proč? Připrav si představení svého tématu a argumentaci, proč sis vybral/a zrovna toto.
- Připravte **volební kampaň!** Volební kampaň bude následovat vzápětí po přípravě.
- Co si připravte:
  - **Volební "stánek"**, tzn. lavici, místo ve třídě, kam budete lákat voliče, kde vás ostatní najdou a dozví se o vás informace.
  - **Volební heslo** – zapojte své jméno, vaše specifické téma... Něco chytlavého, krátkého, úderného, třeba rýmovačku!
  - **Plakát** (třeba s volebním heslem) na flipchart, který bude vystaven během televizní debaty.

Úkolem v rámci volební kampaně bude kromě představení se a zaujmutí voličů také **sesbírání min. 5 podpisů** od voličů, abyste mohli vůbec kandidovat. Přihlášku s min. 5 podpisy je potřeba odevzdat volební komisi nejpozději po konci volební kampaně. Mějte svůj podpisový arch připravený ve volebním stánku, aktivně voliče oslovujte! Pozor, nejde o hlasy ve volbách, ale o jakousi "přihlášku" do voleb samotných.

Připravte se na **televizní debatu**. V televizní debatě můžou padnout otázky související s tématy – viz níže, připravte si svou argumentaci a vlastní postoj. S týmem se také můžete zamyslet nad vystupováním – nad řečnickým projevem, neverbální komunikací apod. Jak zaujmout voliče, co voliče bude nejspíš zajímat, na co se voliči budou nejspíš soustředit, co může při volbě rozhodovat?

Kdyby cokoliv nebylo jasné, neváhejte oslovit lektory.

VLASTNÍ TÉMA
?

ŠKOLSTVÍ

- Měl by se plošně zavést začátek výuky od 9:00?
- Mělo by se plošně zrušit klasické známkování a nahradit jej zcela pouze slovním hodnocením?
- Měla by být výuka matematiky od 8. třídy základní školy pouze dobrovolným předmětem?

DEMOKRACIE

- Měla by se zavést povinná účast ve volbách (např. pod hrozbou pokuty)?
- Mělo by se zavést volební právo od 16 let?

Kandidát na prezidenta

Charakteristika: 70 let, bývalý diplomat, pracoval na ambasádě ve Francii, také bývalý poradce jednoho z předchozích prezidentů, vystudoval diplomacii a sociologii

Úkoly k přípravě: Společně se svým týmem poradců máš za úkol připravit se na boj o prezidentské místo. To znamená:

- Vytvořit si **postoj k níže uvedeným tématům** a konkrétním otázkám – jaké postoje jako prezident/prezidentka budeš zastávat?
- Vybrat si jedno dodatečné, **vlastní, specifické téma**. Co ti přijde důležité? O co by ses jako prezident/prezidentka chtěl/a zasadit? A proč? Připrav si představení svého tématu a argumentaci, proč sis vybral/a zrovna toto.
- Připravte **volební kampaň!** Volební kampaň bude následovat vzápětí po přípravě.
- Co si připravte:
  - **Volební "stánek"**, tzn. lavici, místo ve třídě, kam budete lákat voliče, kde vás ostatní najdou a dozví se o vás informace.
  - **Volební heslo** – zapojte své jméno, vaše specifické téma... Něco chytlavého, krátkého, úderného, třeba rýmovačku!
  - **Plakát** s volebním heslem na flipchart, který bude vystaven během televizní debaty.

Úkolem v rámci volební kampaně bude kromě představení se a zaujmutí voličů také **sesbírání min. 5 podpisů** od voličů, abyste mohli vůbec kandidovat. Přihlášku s min. 5 podpisy je potřeba odevzdat volební komisi nejpozději po konci volební kampaně. Mějte svůj podpisový arch připravený ve volebním stánku, aktivně voliče oslovujte! Pozor, nejde o hlasy ve volbách, ale o jakousi "přihlášku" do voleb samotných.

Připravte se na **televizní debatu**. V televizní debatě můžou padnout otázky související s tématy – viz níže, připravte si svou argumentaci a vlastní postoj. S týmem se také můžete zamyslet nad vystupováním – nad řečnickým projevem, neverbální komunikací apod. Jak zaujmout voliče, co voliče bude nejspíš zajímat, na co se voliči budou nejspíš soustředit, co může při volbě rozhodovat?

Kdyby cokoliv nebylo jasné, neváhejte oslovit lektory.

VLASTNÍ TÉMA
?

ŠKOLSTVÍ

- Měl by se plošně zavést začátek výuky od 9:00?
- Mělo by se plošně zrušit klasické známkování a nahradit jej zcela pouze slovním hodnocením?
- Měla by být výuka matematiky od 8. třídy základní školy pouze dobrovolným předmětem?

DEMOKRACIE

- Měla by se zavést povinná účast ve volbách (např. pod hrozbou pokuty)?
- Mělo by se zavést volební právo od 16 let?

Kandidát na prezidenta

Charakteristika: 43 let, lékař (zaměřením neurolog), vystudoval mezinárodní vztahy a medicínu

Úkoly k přípravě: Společně se svým týmem poradců máš za úkol připravit se na boj o prezidentské místo. To znamená:

- Vytvořit si **postoj k níže uvedeným tématům** a konkrétním otázkám – jaké postoje jako prezident/prezidentka budeš zastávat?
- Vybrat si jedno dodatečné, **vlastní, specifické téma**. Co ti přijde důležité? O co by ses jako prezident/prezidentka chtěl/a zasadit? A proč? Připrav si představení svého tématu a argumentaci, proč sis vybral/a zrovna toto.
- Připravte **volební kampaň!** Volební kampaň bude následovat vzápětí po přípravě.
- Co si připravte:
  - **Volební "stánek"**, tzn. lavici, místo ve třídě, kam budete lákat voliče, kde vás ostatní najdou a dozví se o vás informace.
  - **Volební heslo** – zapojte své jméno, vaše specifické téma... Něco chytlavého, krátkého, úderného, třeba rýmováčku!
  - **Plakát** s volebním heslem na flipchart, který bude vystaven během televizní debaty.

Úkolem v rámci volební kampaně bude kromě představení se a zaujmutí voličů také **sesbírání min. 5 podpisů** od voličů, abyste mohli vůbec kandidovat. Přihlášku s min. 5 podpisy je potřeba odevzdat volební komisi nejpozději po konci volební kampaně. Mějte svůj podpisový arch připravený ve volebním stánku, aktivně voliče oslovujte! Pozor, nejde o hlasy ve volbách, ale o jakousi "přihlášku" do voleb samotných.

Připravte se na **televizní debatu**. V televizní debatě můžou padnout otázky související s tématy – viz níže, připravte si svou argumentaci a vlastní postoj. S týmem se také můžete zamyslet nad vystupováním – nad řečnickým projevem, neverbální komunikací apod. Jak zaujmout voliče, co voliče bude nejspíš zajímat, na co se voliči budou nejspíš soustředit, co může při volbě rozhodovat?

Kdyby cokoliv nebylo jasné, neváhejte oslovit lektory.

VLASTNÍ TÉMA
?

ŠKOLSTVÍ

- Měl by se plošně zavést začátek výuky od 9:00?
- Mělo by se plošně zrušit klasické známkování a nahradit jej zcela pouze slovním hodnocením?
- Měla by být výuka matematiky od 8. třídy základní školy pouze dobrovolným předmětem?

DEMOKRACIE

- Měla by se zavést povinná účast ve volbách (např. pod hrozbou pokuty)?
- Mělo by se zavést volební právo od 16 let?

Kandidátka na prezidentku

Charakteristika: 55 let, ekonomka, pracovala jako vrcholová manažerka v jedné z největších celostátních bank, učí ekonomii na univerzitě, dříve členka poradního orgánu vlády o hospodářských záležitostech státu

Úkoly k přípravě: Společně se svým týmem poradců máš za úkol připravit se na boj o prezidentské místo. To znamená:

- Vytvořit si **postoj k níže uvedeným tématům** a konkrétním otázkám – jaké postoje jako prezident/prezidentka budeš zastávat?
- Vybrat si jedno dodatečné, **vlastní, specifické téma**. Co ti přijde důležité? O co by ses jako prezident/prezidentka chtěl/a zasadit? A proč? Připrav si představení svého tématu a argumentaci, proč sis vybral/a zrovna toto.
- Připravte **volební kampaň!** Volební kampaň bude následovat vzápětí po přípravě.
- Co si připravte:
  - **Volební "stánek"**, tzn. lavici, místo ve třídě, kam budete lákat voliče, kde vás ostatní najdou a dozví se o vás informace.
  - **Volební heslo** – zapojte své jméno, vaše specifické téma... Něco chytlavého, krátkého, úderného, třeba rýmovačku!
  - **Plakát** s volebním heslem na flipchart, který bude vystaven během televizní debaty.

Úkolem v rámci volební kampaně bude kromě představení se a zaujetí voličů také **sesbírání min. 5 podpisů** od voličů, abyste mohli vůbec kandidovat. Přihlášku s min. 5 podpisy je potřeba odevzdat volební komisi nejpozději po konci volební kampaně. Mějte svůj podpisový arch připravený ve volebním stánku, aktivně voliče oslovujte! Pozor, nejde o hlasy ve volbách, ale o jakousi "přihlášku" do voleb samotných.

Připravte se na **televizní debatu**. V televizní debatě můžou padnout otázky související s tématy – viz níže, připravte si svou argumentaci a vlastní postoj. S týmem se také můžete zamyslet nad vystupováním – nad řečnickým projevem, neverbální komunikací apod. Jak zaujmout voliče, co voliče bude nejspíš zajímat, na co se voliči budou nejspíš soustředit, co může při volbě rozhodovat?

Kdyby cokoliv nebylo jasné, neváhejte oslovit lektory.

VLASTNÍ TÉMA
?

ŠKOLSTVÍ

- Měl by se plošně zavést začátek výuky od 9:00?
- Mělo by se plošně zrušit klasické známkování a nahradit jej zcela pouze slovním hodnocením?
- Měla by být výuka matematiky od 8. třídy základní školy pouze dobrovolným předmětem?

DEMOKRACIE

- Měla by se zavést povinná účast ve volbách (např. pod hrozbou pokuty)?
- Mělo by se zavést volební právo od 16 let?

Moderátor

Tvým úkolem bude vést a moderovat televizní debatu (následuje po volební kampani).

Televizní debata má trvat maximálně 15 minut a má mít tuto strukturu:

1. Na začátku **přivítat diváky** ve studiu, představit sebe, představit jednotlivé kandidáty.
2. **Otázky o tématech** – viz níže, kandidáti se na jednotlivé otázky připravují, jako moderátor vybereš celkem 2 otázky (z každého tématu jednu). Každému z kandidátů dáš prostor pro zodpovězení otázky, na odpověď má kandidát maximálně 1 minutu (se stopováním času Ti pomůže lektor). Kandidáty upozorni, že mají na odpověď daný časový limit.
3. **Představení vlastních témat** – každý z kandidátů si připravuje také jedno vlastní, specifické téma. V rámci debaty dej každému kandidátovi možnost představit své vlastní téma (opět má maximálně 1 minutu).
4. Na konci debaty můžeš vyzvat **diváky**, aby se zapojili s **vlastní otázkou**. Dej prostor maximálně 2-3 otázkám z publika.
5. Poté **poděkuj všem přítomným**, popřej šťastnou volbu a debatu ukonči.

Co je třeba si připravit během přípravy:

- Vybrat si ze zadaných otázek 3 otázky, které kandidátům položíš.
- Připravit si strukturu debaty.
- Připravit studio.
  - Kde debata proběhne?
  - Kde budou sedět/stát kandidáti, kde budou diváci?

Témata (z každého tématu vyber do debaty jednu otázku):

ŠKOLSTVÍ

- Měl by se plošně zavést začátek výuky od 9:00?
- Mělo by se plošně zrušit klasické známkování a nahradit jej zcela pouze slovním hodnocením?
- Měla by být výuka matematiky od 8. třídy základní školy pouze dobrovolným předmětem?

DEMOKRACIE

- Měla by se zavést povinná účast ve volbách (např. pod hrozbou pokuty)?
- Mělo by se zavést volební právo od 16 let?

Člen volební komise 1

Jsi jedním ze tří členů volební komise. Úkolem volební komise je zorganizovat vlastní akt voleb, dohlížet nad průběhem voleb, sečíst a vyhlásit výsledky.

Během doby přípravy máte s volební komisí tyto úkoly:

- Připravit – rozstříhat – volební lístky.
- Připravit volební místnost – kde budou samotné volby probíhat? Potřebujete 1 lavici pro vás, členy volební komise, místo “za plentou” (kam půjdou voliči potají vyplnit svůj volební lístek, na místě má být k dispozici propiska), připravit urnu, kam se vyplněné volební lístky budou házet.
- Připravit si seznam voličů – jmenný seznam všech přítomných (bude sloužit k odškrtnutí a kontrole toho, kdo už hlasoval).
- Připravit si kontrolní otázku o České republice (slouží k ověření, zda jde o voliče ČR) - jednoduchá otázka, můžete si jich připravit více a střídat je (např. „Jaké je hlavní město ČR?“ „Jaké jsou barvy vlajky ČR?“).
- Pokud vám zbyde čas, můžete si připravit českou vlajku, kterou vyvěsíte ve volební místnosti.

Před volbami:

Kandidáti mají za úkol vám nejpozději po skončení volební kampaně odevzdat přihlášku – list s podpisy min. 5 občanů. Nejedná se o hlasy, ale o nutnou podmínku pro zapojení se do voleb. Jedině kandidáti s odevzdanými podpisy se mohou voleb zúčastnit. Vaším úkolem bude přihlášku převzít a zkontrolovat, zda se nejedná o falešné podpisy.

Jak budou probíhat samotné volby?

Po začátku voleb (vyhlásí lektor) k vám budou chodit jednotliví voliči. V první řadě jim položíte kontrolní otázku o ČR – tím ověříte, že jsou způsobilí volit. Poté si voliče odškrtnete v seznamu voličů a předáte jeden volební lístek. **Každý může hlasovat jen jednou. Opravdu dbejte na to, aby každý volič dostal jen jeden volební lístek.** Volit můžete i vy, stejně tak kandidáti na prezidenta i jeho tým. Vysvětlíte, že nyní se mají odebrat za plentu, na lístek vyplnit jméno svého kandidáta, pro kterého hlasují, přehnout lístek napůl a vhodit jej do urny. Po skončení voleb máte za úkol **spočítat výsledky**. Pomůže vám přiložená tabulka.

Vaším úkolem je zjistit:

- **Celkovou volební účast** (v procentech), tj. kolik platných hlasů (volebních lístků) bylo z celkového počtu voličů odevzdáno.
- **Kolik hlasů dostal který kandidát** - v absolutních číslech + v procentech (jaký podíl z celkového počtu odevzdaných hlasů kandidát získal).
- Po sečtení hlasů vás lektor vyzve, abyste veřejně vyhlásili výsledky.

Člen volební komise 2

Jsi jedním ze tří členů volební komise. Úkolem volební komise je zorganizovat vlastní akt voleb, dohlížet nad průběhem voleb, sečíst a vyhlásit výsledky.

Během doby přípravy máte s volební komisí tyto úkoly:

- Připravit – rozstříhat – volební lístky.
- Připravit volební místnost – kde budou samotné volby probíhat? Potřebujete 1 lavici pro vás, členy volební komise, místo “za plentou” (kam půjdou voliči potají vyplnit svůj volební lístek, na místě má být k dispozici propiska), připravit urnu, kam se vyplněné volební lístky budou házet.
- Připravit si seznam voličů – jmenný seznam všech přítomných (bude sloužit k odškrtnutí a kontrole toho, kdo už hlasoval).
- Připravit si kontrolní otázku o České republice (slouží k ověření, zda jde o voliče ČR) - jednoduchá otázka, můžete si jich připravit více a střídat je (např. „Jaké je hlavní město ČR?“ „Jaké jsou barvy vlajky ČR?“).
- Pokud vám zbyde čas, můžete si připravit českou vlajku, kterou vyvěsíte ve volební místnosti.

Před volbami:

Kandidáti mají za úkol vám nejpozději po skončení volební kampaně odevzdat přihlášku – list s podpisy min. 5 občanů. Nejedná se o hlasy, ale o nutnou podmínku pro zapojení se do voleb. Jedině kandidáti s odevzdanými podpisy se mohou voleb zúčastnit. Vaším úkolem bude přihlášku převzít a zkontrolovat, zda se nejedná o falešné podpisy.

Jak budou probíhat samotné volby?

Po začátku voleb (vyhlásí lektor) k vám budou chodit jednotliví voliči. V první řadě jim položíte kontrolní otázku o ČR – tím ověříte, že jsou způsobilí volit. Poté si voliče odškrtnete v seznamu voličů a předáte jeden volební lístek. **Každý může hlasovat jen jednou. Opravdu dbejte na to, aby každý volič dostal jen jeden volební lístek.** Volit můžete i vy, stejně tak kandidáti na prezidenta i jeho tým. Vysvětlíte, že nyní se mají odebrat za plentu, na lístek vyplnit jméno svého kandidáta, pro kterého hlasují, přehnout lístek napůl a vhodit jej do urny. Po skončení voleb máte za úkol **spočítat výsledky**. Pomůže vám přiložená tabulka.

Vaším úkolem je zjistit:

- **Celkovou volební účast** (v procentech), tj. kolik platných hlasů (volebních lístků) bylo z celkového počtu voličů odevzdáno.
- **Kolik hlasů dostal který kandidát** - v absolutních číslech + v procentech (jaký podíl z celkového počtu odevzdaných hlasů kandidát získal).
- Po sečtení hlasů vás lektor vyzve, abyste veřejně vyhlásili výsledky.

Člen volební komise 3

Jsi jedním ze tří členů volební komise. Úkolem volební komise je zorganizovat vlastní akt voleb, dohlížet nad průběhem voleb, sečíst a vyhlásit výsledky.

Během doby přípravy máte s volební komisí tyto úkoly:

- Připravit – rozstříhat – volební lístky.
- Připravit volební místnost – kde budou samotné volby probíhat? Potřebujete 1 lavici pro vás, členy volební komise, místo “za plentou” (kam půjdou voliči potají vyplnit svůj volební lístek, na místě má být k dispozici propiska), připravit urnu, kam se vyplněné volební lístky budou házet.
- Připravit si seznam voličů – jmenný seznam všech přítomných (bude sloužit k odškrtnutí a kontrole toho, kdo už hlasoval).
- Připravit si kontrolní otázku o České republice (slouží k ověření, zda jde o voliče ČR) - jednoduchá otázka, můžete si jich připravit více a střídat je (např. „Jaké je hlavní město ČR?“ „Jaké jsou barvy vlajky ČR?“).
- Pokud vám zbyde čas, můžete si připravit českou vlajku, kterou vyvěsíte ve volební místnosti.

Před volbami:

Kandidáti mají za úkol vám nejpozději po skončení volební kampaně odevzdat přihlášku – list s podpisy min. 5 občanů. Nejedná se o hlasy, ale o nutnou podmínku pro zapojení se do voleb. Jedině kandidáti s odevzdanými podpisy se mohou voleb zúčastnit. Vaším úkolem bude přihlášku převzít a zkontrolovat, zda se nejedná o falešné podpisy.

Jak budou probíhat samotné volby?

Po začátku voleb (vyhlásí lektor) k vám budou chodit jednotliví voliči. V první řadě jim položíte kontrolní otázku o ČR – tím ověříte, že jsou způsobilí volit. Poté si voliče odškrtnete v seznamu voličů a předáte jeden volební lístek. **Každý může hlasovat jen jednou. Opravdu dbejte na to, aby každý volič dostal jen jeden volební lístek.** Volit můžete i vy, stejně tak kandidáti na prezidenta i jeho tým. Vysvětlíte, že nyní se mají odebrat za plentu, na lístek vyplnit jméno svého kandidáta, pro kterého hlasují, přehnout lístek napůl a vhodit jej do urny. Po skončení voleb máte za úkol **spočítat výsledky**. Pomůže vám přiložená tabulka.

Vaším úkolem je zjistit:

- **Celkovou volební účast** (v procentech), tj. kolik platných hlasů (volebních lístků) bylo z celkového počtu voličů odevzdáno.
- **Kolik hlasů dostal který kandidát** - v absolutních číslech + v procentech (jaký podíl z celkového počtu odevzdaných hlasů kandidát získal).
- Po sečtení hlasů vás lektor vyzve, abyste veřejně vyhlásili výsledky.

Přihláška kandidáta

Jméno kandidáta

Podpisy oprávněných voličů
(jméno + podpis)

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

Přihláška kandidáta

Jméno kandidáta

Podpisy oprávněných voličů
(jméno + podpis)

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

Přihláška kandidáta

Jméno kandidáta

Podpisy oprávněných voličů
(jméno + podpis)

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

Přihláška kandidáta

Jméno kandidáta

Podpisy oprávněných voličů
(jméno + podpis)

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

Volební lístek	Volební lístek	Volební lístek
Jméno kandidáta	Jméno kandidáta	Jméno kandidáta

Volební lístek	Volební lístek	Volební lístek
Jméno kandidáta	Jméno kandidáta	Jméno kandidáta

Volební lístek	Volební lístek	Volební lístek
Jméno kandidáta	Jméno kandidáta	Jméno kandidáta

Témata a otázky voleb:

1. Školství

- Měl by se plošně zavést začátek výuky od 9:00?
- Mělo by se plošně zrušit klasické známkování a nahradit jej zcela pouze slovním hodnocením?
- Měla by být výuka matematiky od 8. třídy základní školy pouze dobrovolným předmětem?

2. Demokracie

- Měla by se zavést povinná účast ve volbách (např. pod hrozbou pokuty)?
- Mělo by se zavést volební právo od 16 let?

Témata a otázky voleb:

1. Školství

- Měl by se plošně zavést začátek výuky od 9:00?
- Mělo by se plošně zrušit klasické známkování a nahradit jej zcela pouze slovním hodnocením?
- Měla by být výuka matematiky od 8. třídy základní školy pouze dobrovolným předmětem?

2. Demokracie

- Měla by se zavést povinná účast ve volbách (např. pod hrozbou pokuty)?
- Mělo by se zavést volební právo od 16 let?

Témata a otázky voleb:

1. Školství

- Měl by se plošně zavést začátek výuky od 9:00?
- Mělo by se plošně zrušit klasické známkování a nahradit jej zcela pouze slovním hodnocením?
- Měla by být výuka matematiky od 8. třídy základní školy pouze dobrovolným předmětem?

2. Demokracie

- Měla by se zavést povinná účast ve volbách (např. pod hrozbou pokuty)?
- Mělo by se zavést volební právo od 16 let?

Témata a otázky voleb:

1. Školství

- Měl by se plošně zavést začátek výuky od 9:00?
- Mělo by se plošně zrušit klasické známkování a nahradit jej zcela pouze slovním hodnocením?
- Měla by být výuka matematiky od 8. třídy základní školy pouze dobrovolným předmětem?

2. Demokracie

- Měla by se zavést povinná účast ve volbách (např. pod hrozbou pokuty)?
- Mělo by se zavést volební právo od 16 let?

Témata a otázky voleb:

1. Školství

- Měl by se plošně zavést začátek výuky od 9:00?
- Mělo by se plošně zrušit klasické známkování a nahradit jej zcela pouze slovním hodnocením?
- Měla by být výuka matematiky od 8. třídy základní školy pouze dobrovolným předmětem?

2. Demokracie

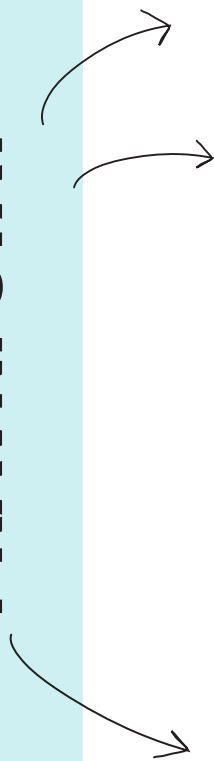
- Měla by se zavést povinná účast ve volbách (např. pod hrozbou pokuty)?
- Mělo by se zavést volební právo od 16 let?

Tabulka pro přepočítání hlasů

Celkový počet voličů ve třídě			
Celkový počet odevzdaných hlasů			
Volební účast v %			
Jméno kandidáta	Hlasy (čárky)	Celkem hlasů	Výsledek v % (podíl získaných hlasů na celkovém počtu hlasů)

15 sekund

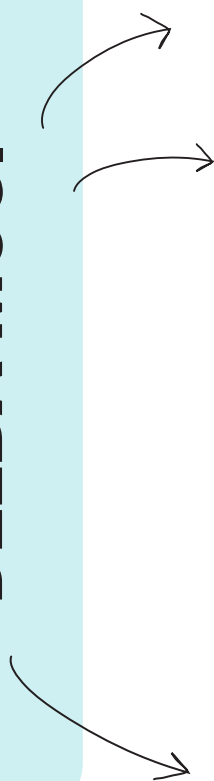
PRÁVNÍ STÁT

OCHRANA LIDSKÝCH PRÁV

DĚLBA MOCI

VLÁDA LIDU, LIDEM A PRO LID

TŘÍDNÍ ZÁKON

Čl. 1

V pondělí žáci i učitelé do školy nosí žluté tričko a zelené kalhoty.

Čl.2

Mezi žáky platí rovnost, nikdo nesmí být diskriminován.

Čl.3

Učitelé nesmí zadat na jeden den více jak dvě písemné práce.

Čl. 4

Žáci mají ve společné péči akvarijní rybičku, o níž se starají podle dohodnutého rozvrhu.

Čl. 5

Žáci se zdraví pouze výrazem „čágo bélo“.

Čl. 6

Žáci udržují ve třídě pořádek, sankcí za špinavé místo je úklid celé třídy do druhého dne.

Čl. 7

První hodina začíná vždy poslechem oblíbené písně třídního učitele.

POZMĚŇOVACÍ NÁVRH

K dokumentu: TŘÍDNÍ ZÁKON

PŘEDKLADATELÉ + ČÍSLO: .....

NAVRHOVANÁ ZMĚNA:

Na tomto listu můžete navrhnout zrušení, změnu či doplnění třídního zákona:

ZÁZNAM O HLASOVÁNÍ:

PRO ..... PROTI ..... ZDRŽELO SE .....

VÝSLEDEK HLASOVÁNÍ – NÁVRH: BYL PŘIJAT / NEBYL PŘIJAT

POZMĚŇOVACÍ NÁVRH

K dokumentu: TŘÍDNÍ ZÁKON

PŘEDKLADATELÉ + ČÍSLO: .....

NAVRHOVANÁ ZMĚNA:

Na tomto listu můžete navrhnout zrušení, změnu či doplnění třídního zákona:

ZÁZNAM O HLASOVÁNÍ:

PRO ..... PROTI ..... ZDRŽELO SE .....

VÝSLEDEK HLASOVÁNÍ – NÁVRH: BYL PŘIJAT / NEBYL PŘIJAT

05. Soud ve třech

Jakub Starý je žákem 9.B. Má rád matematiku a ve volném čase zkouší programovat hry, které taky rád hraje. Ve třídě ale není příliš oblíbený. Už několik let ho spolužáci popichují, smějí se mu kvůli jeho zájmům. Jakub nemá žádné sociální sítě, občas na Twitchi sleduje lets play svých oblíbených her, ale není to moc často.

Michal Procházka, Kubův spolužák, je hodně aktivní na instagramu a tiktoku, vytváří nejrůznější grafiky a chtěl by být účastníkem reality show. Opravdu hodně nemá rád Jakuba, vůbec si nejsou blízcí. Zároveň je Jakub pro Michala jednoduchým cílem. Michal Jakuba fotí a posílá jeho fotky s posměšnými komentáři spolužákům na instagramu.

Naposledy to ale Michal trochu přehnal a Jakobovu fotku na Instagramu zveřejnil.

Fotka se ale dostane k Jakobovi. Jakub je smutný, trápí se tím, že ho spolužáci nemají rádi, navíc se mu ještě více po zveřejnění fotky smějí. Jakub se svěří své mamince, která kontaktuje školu. Škola však odmítá celou věc jakkoliv řešit.

Jakubova matka se rozhodne svého syna bránit před spolužákem Michalem před soudem a podá žalobu.

To se líbí **klara_nov** a **dalším (128)**

misa_prochazka lol ten emoji vypadá jak jeho hlava

Jakub Starý je žákem 9.B. Má rád matematiku a ve volném čase zkouší programovat hry, které taky rád hraje. Ve třídě ale není příliš oblíbený. Už několik let ho spolužáci popichují, smějí se mu kvůli jeho zájmům. Jakub nemá žádné sociální sítě, občas na Twitchi sleduje lets play svých oblíbených her, ale není to moc často.

Michal Procházka, Kubův spolužák, je hodně aktivní na instagramu a tiktoku, vytváří nejrůznější grafiky a chtěl by být účastníkem reality show. Opravdu hodně nemá rád Jakuba, vůbec si nejsou blízcí. Zároveň je Jakub pro Michala jednoduchým cílem. Michal Jakuba fotí a posílá jeho fotky s posměšnými komentáři spolužákům na instagramu.

Naposledy to ale Michal trochu přehnal a Jakobovu fotku na Instagramu zveřejnil.

Fotka se ale dostane k Jakobovi. Jakub je smutný, trápí se tím, že ho spolužáci nemají rádi, navíc se mu ještě více po zveřejnění fotky smějí. Jakub se svěří své mamince, která kontaktuje školu. Škola však odmítá celou věc jakkoliv řešit.

Jakubova matka se rozhodne svého syna bránit před spolužákem Michalem před soudem a podá žalobu.

To se líbí **klara_nov** a **dalším (128)**

misa_prochazka lol ten emoji vypadá jak jeho hlava

LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD

Čl. 10 Ochrana osobnosti

- (1) Každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno.
- (2) Každý má právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života.
- (3) Každý má právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě.

Čl. 17 Svoboda projevu

- (1) Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny.
- (2) Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu.
- (3) Cenzura je nepřipustná.
- (4) Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.

LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD

Čl. 10 Ochrana osobnosti

- (1) Každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno.
- (2) Každý má právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života.
- (3) Každý má právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě.

Čl. 17 Svoboda projevu

- (1) Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny.
- (2) Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu.
- (3) Cenzura je nepřipustná.
- (4) Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.

LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD

Čl. 10 Ochrana osobnosti

- (1) Každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno.
- (2) Každý má právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života.
- (3) Každý má právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě.

Čl. 17 Svoboda projevu

- (1) Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny.
- (2) Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu.
- (3) Cenzura je nepřipustná.
- (4) Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.

§ Street Law
Zažít právo jinak

Metodiku zpracovaly:

Zuzana Vanýsková
Sára Abboudová
Lucie Šoukalová
Anna Lukešová
Zuzana Ambrozková

Grafické zpracování:

Zuzana Ambrozková

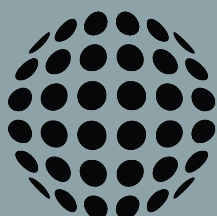
Metodika vznikla ve spolupráci s Centrem občanského vzdělávání, z. s.
v rámci projektu „Rozvoj demokratické kultury ve školách v Praze“
(reg. č. CZ.07.4.68/0.0/0.0/20_079/0002082) v roce 2023.

Více na:

www.obcanskevzdelavani.cz/publikace

Metodický portál:

www.vychovakobcanstvi.cz

**CENTRUM
OBČANSKÉHO
VZDĚLÁVÁNÍ**